

NEDEĽA ZOSLANIA DUCHA SVÄTÉHO

Večer v ten istý prvý deň v týždni, keď boli učenici zo strachu pred Židmi zhromaždení za zatvorenými dverami, prišiel Ježiš, stal si doprostred a povedal im: „Pokoj vám!“ Ako to povedal, ukázal im ruky a bok. Učenici sa zaradovali, keď videli Pána. A znova im povedal: „Pokoj vám! Ako mňa poslal Otec, aj ja posielam vás.“ Keď to povedal, dýchol na nich a hovoril im: „Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané.“ (Jn 20,19-23)

Ruský spisovateľ V.M. Šukšin vo svojej knihe *Strecha nad hlavou* opisuje praktiky násilnej kolektivizácie na ruskom vidieku. Predseda kolchozu dostal za úlohu postaviť nový chliev pre ošipané, ale nikde naň nemohol zohnať tehlu. A tak sa rozhodol, že použije tehlu z kostola, ktorý nechá zbúrať a ktorý podľa jeho názoru už tak či tak nikto nebude potrebovať. Ľuďom sa tento komunistický nápad nepáčil a šomrali medzi sebou.

Jedného dňa zastavili pri kostole traktory s lanami a čakali na povel. Vtom pribehol miestny učiteľ. Postavil sa k stene a kričal: „Ľudia, prečo to dovoľujete zbúrať, veď je to pamiatka zo 17. storočia!“ Predseda družstva naňho kričal, aby sa radšej venoval svojim deťom, ale učiteľ za žiadnu cenu nechcel odísť. A tak ho zavalitý predseda zdvihol, vzal na plecía a odniesol. Učiteľ pri tom nahlas volal: „Ľudkovia, prečo tu stojíte ako stádo? Postavte sa k stene a bráňte kostol! Veď vás nepozabijajú! Nebojte sa!“ A hoci väčšina ľudí s učiteľom súhlasila, nikto nemal odvahu postaviť sa proti predsedovi kolchozu.

Aj apoštoli, ako ich opisuje dnešné evanjelium, sú zviazaní strachom a beznádejou. Sedia vo Večeradle za zatvorenými dverami, duchovne mŕtvi - akoby v hrobke. Sú protikladom k Ježišovi, ktorý k nim prichádza živý a k jeho hrobu, ktorý je otvorený a prázdny.

„*Prijmite Ducha Svätého.*“ Keď porovnáme správu o darovaní Ducha Svätého u Lukáša a u Jána, vidíme rozdiel. Každý z nich túto udalosť umiestňuje do iného časového obdobia. Máme teda dva dátumy pre tú istú udalosť. Lukášova správa je nám „známejšia“. Ako si vysvetliť tento rozdiel?

Pre Jánovo evanjelium je charakteristické, že sa nestará o chronologickú postupnosť udalostí. Pre neho je dôležitejšie spojiť celé veľkonočné tajomstvo – smrť, vzkriesenie i odovzdanie Ducha do teologickej jednoty. Preto Ján tieto udalosti opisuje tak, akoby sa stali temer súčasne. Píše, že odovzdanie daru Ducha Svätého apoštolom sa udialo v ten istý deň, kedy bol Ježiš vzkriesený – teda v prvú veľkonočnú nedeľu. Dokonca náznak Ježišovho odovzdania Ducha vidíme u Jána už na kríži v momente, kedy Ježiš *naklonil hlavu a odovzdal ducha*. (Jn 19,30)

Naproti tomu Lukáš situuje udalosť zoslania Ducha Svätého až do obdobia po Ježišovom nanebovstúpení, päťdesiat dní po Veľkej noci. (Sk 2, 1-13) Lukáš si tento deň mohol vybrať zámerne, pričom k tejto udalosti nemuselo nevyhnutne dôjsť presne v tento deň. Možno tak, ako aj iní novozákonní biblickí pisatelia, chcel aj Lukáš týmto vyjadriť súvislosť udalosti Letníc so Starým Zákom, kedy päťdesiat dní po Veľkej noci bol židovskému národu odovzdaný na Sinaji Zákon za sprievodného blýskania bleskov a rachotu ich hrmenia. (Ex 19,16-19) Hučanie vetra a oheň sú v Biblii symbolmi zjavenia Boha.

Zatiaľ čo Ján opisuje zoslanie Ducha na apoštolov v úzkom kruhu Ježišových učeníkov skôr ako „osobné Letnice“, Lukáš im dáva „verejný charakter“, čo aj viac korešponduje s rozposlaním apoštolov ohlasovať svetu evanjelium. I keď dnes nie je možné udalosti okolo zoslania Ducha zrekonštruovať, vieme si predstaviť, že apoštoli najskôr zažili osobné Letnice (ako ich opisuje Ján) a neskôr verejné na ulici Jeruzalema (ako to v správe podáva Lukáš). Teda správy o zoslaní Ducha Svätého si navzájom neodporujú.

Úžitok z čítania o udalosti zoslania Ducha na apoštolov budeme mať iba vtedy, ak sa zriekneme predstavy o tom, že evanjelisti Ján i Lukáš zaznamenali udalosť presne tak, ako sa odohrala. Omnoho užitočnejšie pre nás je snažiť sa pochopiť zmysel a význam tejto udalosti pre prvotnú Cirkev i pre nás.